آسیب شناسی اینترنت و بحران اخلاقی در جوامع معاصر

علی ربیعی*[۲]، آوات رضانیا[۲]

۱. گروه مدیریت رسانه و ارتباطات ، دانشکده مدیریت رسانه و ارتباطات، دانشگاه پیام نور، تهران

۲. گروه ارتباطات ، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران

(تاریخ دریافت: ۹۱/۱/۱۴، تاریخ پذیرش: ۹۱/۶/۱۲)

چکیده

زمینه: امروزه پورنوگرافی را می‌توان از جمله پرمراجعه‌ترین و پرطرفداترین بخش‌های اینترنت برشمرد که ویژگی‌هایی همچون ارزان بودن، متنوع بودن، دسترسی آسان، ناشناخته ماندن کاربر و ... سبب شده تا علاوه بر معتادان جنسی، عامه مردم و به ویژه کودکان درپی تجربه چنین فضایی باشند. بدین‌ترتیب اینترنت نوعی از بحران اخلاقی را به‌خصوص در کشورهای جهان سومی به وجود آورده است و مسائل جنسی به صورت خاص جولانگاه و تجلی این بحران است این مقاله به بررسی بحران اخلاقی در زمینه مسائل جنسی می‌پردازد و سعی شده است تا نقش رسانه‌ها و اینترنت و صنعت پورنوگرافی در این بحران مورد بررسی قرار گیرد.

روش کار: برای بررسی این موضوع با استفاده از روش کیفی میتنی بر تحلیل مصاحبه، تأثیر چت‌روم‌ها بر تجربیات سکسی مجازی در بین کاربران اینترنتی مورد مطالعه قرار گرفته است.

یافته‌ها: یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که تجربه ارضای جنسی از طریق چت‌روم‌ها در اینترنت تجربه‌ای ناموفق است که به نوعی سرخوردگی و عدم ارضای واقعی می‌انجامد و افراد را از خویش بیگانه می‌کند.

نتیجه گیری: فضای چت‌روم‌ها درعین‌حال که قبح اخلاق سنتی را از بین می‌برد فرد را در معرض تهاجم‌های جنسی دیگران قرار می‌دهد و حوزه خصوصی زندگی او را از بین می‌برد. این موضوع به‌خصوص از طریق وب کم و ارتباط تصویری رخ می‌دهد.

واژه‌ها: *اینترنت، بحران اخلاقی، بحران جنسی، تجاوز، سکس کودکان، صنعت پورنوگرافی*

سرآغاز

اکنون بیشتر جوامع امروزی با بحران اخلاقی[۱] روبه‌رو هستند. این موضوع به‌خصوص در مورد مسائل جنسی کاملاً مشهود و آشکار است، به گونه‌ای که به دغدغه‌ای همگانی تبدیل شده است(۱). ما هر روزه در روزنامه‌ها با اخبار مربوط به قتل‌های ناموسی و جنایاتی که به خاطر مسائل ناموسی صورت گرفته‌اند روبه‌رو هستیم. تعداد تجاوزات، سوء استفاده جنسی از کودکان و یا کودک‌آزاری و پخش فیلم‌های پورنو روزبه‌روز رو به افزایش است و جدیداً با پدیده جدیدی روبرو هستیم که طی آن موبایل به وسیله‌ای برای ترویج و عامل محرک جنسی تبدیل شده است. تعداد کسانی که از عملیات جنسی خویش فیلم‌برداری

* نویسنده مسؤول: نشانی الکترونیکی: alirabiee@pnu.ac.ir

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

می‌کنند و آن را در جامعه پخش می‌کنند به شدت افزایش یافته است و همه اینها نشانه‌هایی از بحرانی است که خیلی جدی گرفته نمی‌شود و همین موضوع به دامنه‌دار شدن آن کمک می‌کند.

وضعیت به وجود آمده باعث نوعی تضاد در جامعه شده است از یک طرف ما با پافشاری بر ارزش‌ها رسمی پیشین روبه‌رو هستیم و از طرف دیگر سکس در فضای مجازی و واقعی روزبه‌روز رو به گسترش است که این دو فضا دارای روابط متقابل اثرگذاری برهم هستند، این موضوع باعث بحران در نهاد خانواده و نهادهای اجتماعی مرتبط با تولیدات ارزش و فرهنگ درست شده است به‌گونه‌ای که به نوعی اجتماعی شدن غیرسنتی در زمینه مسائل جنسی می‌انجامد(۲). این مقاله به دنبال بررسی چگونگی شکل‌گیری این بحران و ریشه‌ها و پیامدهای آن هست. در واقع مقاله به این سؤالات جواب می‌دهد که خصوصیات بحران اخلاقی در زمینه مسائل جنسی چیست؟ این بحران چگونه شکل گرفته است؟ و چه پیامدهایی به دنبال دارد؟ و رسانه‌ها چه تأثیری بر آن دارند؟ برای جوابگویی به این سؤال سعی شده است تا با استفاده از آمار مختلف وضعیت فعلی این بحران در سطح جهانی نشان داده شود و سپس به تاریخچه مختصری از آزادی جنسی در غرب اشاره می‌شود. در ادامه مباحث مربوط به اثرگذاری رسانه‌ای در بحران اخلاقی معاصر مورد بحث قرار می‌گیرد و نقش صنعت پورنوگرافی[۲] و پیامدهای آن با استفاده از داده‌های موجود و تحقیقات انجام شده، مورد بررسی قرار می‌گیرد و در آخر نتایج مطالعه موردی در مورد تأثیر چت‌روم‌های اینترنتی بر روی اخلاق جنسی کاربران، ارائه می‌شود. امید است که این مقاله گامی در جهت شناسایی بحران اخلاقی در زمینه مسائل جنسی و تعیین عناصر و خصوصیت‌های آن باشد و به چاره جویی در این زمینه یاری برساند.

روش شناسی

این تحقیق در قالب روش‌های کیفی و در چارچوب قوم نگاری برخط[۳] کار خود را انجام می‌دهد. روش‌های کیفی درک و فهم مناسب فرهنگی که کنشگران از طریق آنها زندگی اجتماعی‌شان را تنظیم می‌کنند، امکان پذیر می‌سازد و روش قوم‌نگاری برخط این امکان را فراهم می‌کند تا روش‌های تحقیق و ابزارهای گردآوری داده‌ها متناسب با فضای مجازی بازتعریف شده مورد استفاده قرار گیرد(۳). تحقیق کیفی مستلزم نگرش پژوهشی خاصی است که مبتنی بر اولویت موضوع پژوهش، جهت دار بودن فرایند تحقیق، و این که محقق باید با افراد مورد مطالعه دیدار کند. علاوه‌بر کنجکاوی و گشودی و باز اندیشی در استفاده از روش‌ها، بخش دیگری از این نگرش متوجه درجه خاصی از باز اندیشی درباره موضوع، مناسب بودن سؤال‌ها و روش‌های تحقیق و نیز برداشت‌های خود محقق و نقاط کور تحقیق می‌شود(۴). در این پژوهش سعی شده است تا تمامی مراحل تحقیق در نوعی هماهنگی و همزمان با باز اندیشی باشد. برای گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه عمقی استفاده شده است. همچنین از نتایج تحقیقات پیشین در زمینه موضوع استفاده شده است. نمونه‌گیری از افراد نیز به صورت اشباعی انجام شده است که در آن با تعدادی از افراد مصاحبه می‌شود و این کار آنقدر ادامه پیدا می‌کند تا محقق احساس کند که جواب‌ها تکراری شده‌اند(۵). در این پژوهش با ۱۵ نفر در مورد مسائل اخلاقی در سکس چت[۴] مصاحبه شده که ۸ نفر دختر و ۷ نفر پسر بودند. در ادامه تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش مقوله‌بندی و تفسیر آن براساس دیدگاه نظری انجام گرفته است.

بحران

در تعاریف متعدد ارائه شده از بحران، از آن به معنای تغییر ناگهانی، بروز حوادث غیرمنتظره و خطرناک و نداشتن اطمینان از اوضاع و برهم‌خوردن تعادل یاد می‌شود. بحران را می‌توان اتفاقی برنامه‌ریزی نشده، حادثه و یا مجموعه‌ای از رویدادها تعریف کرد که پیامدها و نتایج نامطلوبی را به‌دنبال داشته باشد(۶). در واقع می‌توان گفت که هرگاه پدیده‌ای به صورت منظم و معمولی و آن‌طورکه از قبل پیش‌بینی می‌شد جریان نیابد، نابسامانی ایجاد شود و یا نظمی مختل گردد و یا حالتی غیرطبیعی به وجود آید بحران مطرح می‌شود (۷).

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

آنچه که در اینجا برای ما مهم است تعریفی از بحران است که در آن یک چارچوب ساختار یافته و یا به قول هوسرل (۸) رسوب شده[۵]، باز فعالسازی می‌شود و در معرض فروپاشی قرار می‌گیرد. هر نظم اجتماعی نتیجه تعامل فعالیت‌هایی است که مورد چند و چون قرار نگرفته و بلکه نهادینه شده است. رسوب شدن نقطه مقابل فعال‌سازی است. فعال‌سازی وضعیتی است که در آن رسوب شدن و آرامش موقعیت براساس انتقادهایی به هم می‌ریزد. در واقع بحران حکایت از موقعیتی دارد که در آن روابط و فعالیت‌های عادی و رسوب شده، بی‌ثبات می‌شوند. یعنی هنگامی‌که وحدت حوزه خاصی از گفتمانیت از بین می‌رود، امور عدی شده و جا افتاده نیز از بین می‌روند (۸).

بحران در زمینه‌های بسیار متفاوتی رخ می‌دهد، از بحران‌های ناشی از مسائل طبیعی گرفته تا بحران اقتصادی و سیاسی و اجتماعی و.... اما آنچه در اینجا و برای بررسی ما در مورد بحران اخلاقی مهم است، در واقع بحرانی است که در زمینه عقاید و هنجارها و ارزش‌های اخلاقی صورت می‌گیرد. در این راستا نظریه تحلیل گفتمان[۶] لاکلا و موفه می‌تواند چارچوبی مناسب برای تحلیل این نوع بحران به ما ارائه دهد(۹). بحران مشروعیت[۷] هابرماس (۱۰) نیز به نوعی به این تعریف مربوط می‌شود. هابرماس در کتاب بحران مشروعیت خود، بحران را حاصل آسیب مبانی اجتماعی ساختارهای هنجاری می‌داند و می‌گوید نظام‌ها دارای هویتی هستند که اگر این هویت دچار از هم گسیختگی شود یکپارچگی نظام دچار اختلال شده و هویت صدمه می‌بیند، در نتیجه با خدشه‌دار شدن یکپارچگی اجتماعی بحران به وجود می‌آید.

براساس آراء لاکلا وموفه زندگی اجتماعی بستری برای تعارضات و آنتاگونیسم[۸] است. در واقع جامعه محل تعارض و تضاد گفتمان‌های مخالف است. هر گفتمانی به دنبال ارائه مفصل‌بندی[۹] خاص خویش از واقعیت است. بدین‌معنا تعریفی از واقعیت ارائه می‌دهد و سعی می‌کند تا از طریق برنامه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به هژمونی در سطح جامعه دست یابد و گفتمان‌های رقیب را از میدان بیرون کند. در این نظریه بحران زمانی رخ می‌دهد، که گفتمانی هژمونیک از طرف گفتمان‌های رقیب واسازی[۱۰] شود. واسازی بدین معناست که گفتمان رقیب به نقد مبانی هستی‌شناسی و معرفتی گفتمان هژمونیک می‌پردازد و مفصل‌بندی آن از واقعیت را از هم می‌گسلد و از موقعیت هژمونیک پایین می‌کشد (۱۱).

سکس در رسانه‌ها

پس از انقلاب جنسی در دهه ۷۰ سکس در رسانه‌ها به صورت گسترده‌ای نمود پیدا کرد (۱۲). این مسئله به ۳ صورت انجام گرفت: ۱. غرب یک تجربه جنسی جدید را پشت سرگذاشته است که در آن آزادی‌های فردی در زمینه مسائل جنسی به یک نرم و هنجار تبدیل شده است. این موضوع خود به خود در رسانه‌های جمعی نیز نمود یافته است و برنامه‌ها رسانه‌ای تحت‌تأثیر این تغییرات، از نشانه‌ها و نمادها و تصاویر جنسی انباشته شده‌اند؛ ۲. صنعت تبلیغات رسانه‌ای از مسئله لذت جنسی به‌عنوان وسیله‌ای تبلیغی در تبلیغات کالاهای مختلف استفاده می‌کند. در واقع تبلیغات کالاهای مختلف نیز حامل ترغیب لذت‌جویی جنسی در مخاطبان مختلف است؛ و ۳. مهم‌ترین شکل حضور مسئله سکس در رسانه به‌صورت صنعت پورنوگرافی است (۱).

با گذشت زمان، توان تبلیغی بشر در جهت ایجاد جذبه‌های شنیداری و دیداری در سطحی گسترده و با سرعتی زیاد فزونی می‌یابد. این نوآوری و جذابیت، در عرصه موضوعات جنسی نیز مشاهده می‌شود و نیازهای جنسی اعضای جامعه را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، تا بدانجا که تلاش می‌شود نیاز جنسی از طریق تخیلات و تصورات تأمین شود. بدین‌منظور فیلم‌های سکسی و تصاویر مستهجن، پورنوگرافی، تصویرگری جنسی و ... ظهور می‌یابد و فرد را در عرصه‌خیال به سوی خشونت‌جنسی سوق می‌دهد. پورونوگرافی به‌عنوان نمایش تصویری و یا کلامی رفتارهای جنسی است که با هدف ارضای خواسته‌های جنسی دیگران تعریف می‌شود. این‌گونه مطالب و تصاویر که در پی‌تحریک جنسی دیگران عرضه می‌شود، معمولاً به ارضای غیرطبیعی جنسی مراجعه‌کنندگان آن می‌انجامد(۱۳)، پورنوگرافی چارچوبی را آماده می‌سازد که فرد از طریق تصاویر و فیلم‌ها و داستان‌های جنسی به تحریک و ارضای جنسی برسد. معمولاً

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

این تصاویر حاوی روش‌های انحرافی ارضای جنسی هستند. پورنو گرافی اگرچه در قوانین بین‌المللی و در غرب محکوم نشده و به‌عنوان یک صنعت آزاد است، اما متخصصان رسانه‌ها و روانشناسان و جامعه‌شناسان بسیاری برخطرات این موضوع تأکید کرده‌اند(۱۴).

اینترنت و بحران مسائل جنسی

اینترنت ارزان‌ترین، سریع‌ترین و بی‌نام‌ترین منبع برای پورنوگرافی است. عاملان پورنوگرافی اینترنتی از فروش محصولات خود به‌صورت آنلاین چیزی بیش از یک میلیارد دلار به جیب زده‌اند. نمی‌توان تهدید پورنوگرافی را از طریق اینترنت کوچک شمارد: ۷۰ درصد کودکانی که تصاویر پورنو را در اینترنت می‌بینند، از طریق کتابخانه‌های عمومی و مدارس‌شان به اینترنت دسترسی دارند (۱۵). آنچه که در مورد اینترنت در این مورد مهم است، امکانی است که اینترنت در اختیار صنعت پورنوگرافی قرار می‌دهد. در قوانین بین‌المللی پورنوگرافی کودکان جرم است و معمولاً فیلم‌های مختلف با درجه‌بندی‌های جنسی به فروش می‌روند. اما در فضای اینترنتی این موضوع رعایت نمی‌شود. اینترنت فضای به شدت گسترده و نا مشخص و متغیر است و افراد می‌توانند تحت‌پوشش نام‌ها و فعالیت‌های گوناگونی در اینترنت به ارائه فیلم‌های پورنو به کودکان بپردازند (۱۶). اینترنت دقیقاً فضای غیر قابل مهار را ایجاد کرده است که بهترین منبع تغذیه تصاویر و فیلم‌ها و مطالب پورنو برای جوامعی است که این مقوله در آنها غیرقانونی است. در ایران این موضوع کاملا مشهود است و اینترنت نقش بزرگی در ترویج پورنوگرافی در سطح جامعه ایفا می‌کند. این موضوع به گونه‌ای است که حتی فیلتر کردن سایت‌های حاوی پورنو گرافی نیز نتوانسته است، جلو گسترش این پدیده را بگیرد (۱۷).

اینترنت به چند دلیل فضای مناسبی برای مخاطبان پورنوگرافی فراهم می‌کند ۱- گمنامی: ناشناخته ماندن مراجعان در عرصه اینترنت به نوعی اعتماد به نفس در افراد دامن می‌زند و این حالت نوعی رفتار غیرمسوولانه را در فرد شکل می‌دهد. مراجعان در چنین شرایطی است که به خود اجازه می‌دهند تا برخلاف رفتارهای طبیعی به راحتی از دسترس زوج اینترنتی خود دور شوند و یا بلافاصله به فرد دیگری روی آوردند. حتی در چنین شرایطی، مردان به خود اجازه می‌دهند تا در خلوت خود به فکر داشتن تجربه سکسی با مردان هم بیندیشند. در چنین فضایی است که فرد بدون هیچ گونه دردسری و به نحوی ناشناخته می‌تواند با مفاهیمی چون سکس گروهی، همجنس‌بازی، مبدل پوشی جنسی و ... آشنا شود. ۲- سهولت: مطالب شهوانی و تصاویر سکسی به آسانی در دسترس همگان قرار دارند. عرضه گسترده این مطالب و وجود تعداد بی‌شمار اتاق‌های گفت‌وگوی سکسی، هر کاربری را به داشتن اولین تجربه در این حوزه تحریک می‌کند. یک زن یا شوهر کنجکاو به راحتی و دور از دیدگان همسرش است که وارد این فضاها می‌شود و گفت‌وگوهای سکسی با دیگران را تجربه می‌کند. چنین سهولتی است که بسیاری را به تجربه رفتارهای ناهنجاری جنسی نه در فضای فیزیکی بلکه در فضای مجازی هدایت می‌کند. ۳-گریز از واقعیت: مراجعه‌کنندگان به این سایت‌ها، تجربه داشتن نوعی ارضای جنسی اینترنتی را دلیل اصلی رجوع‌شان معرفی می‌کنند (۱۳). مطالعات نیز نشان می‌دهد که ارضای جنسی دلیل اولیه درگیر شدن فرد به سکس مجازی است. اما از جمله پیامدهای این رفتار، واقعیت‌گریزی و گسترش چنین تجربه است. به عنوان مثال، یک زن تنها ناگهان در چنین فضایی، نوعی گریز عقلانی را تجربه کرده و شخصیت و هویت جدیدی را در چنین فضایی در خود شکل می‌دهد (۱۸).

مطالعه موردی: سکس در «چت روم»ها

در این مطالعه ما بر آن هستیم تا تأثیر چت‌روم‌ها به عنوان فضایی اینترنتی را بر دیدگاه‌های سکسی دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، بررسی کنم. این مطالعه با استفاده روش تحقیق کیفی و مصاحبه و پرسش‌های باز انجام گرفته است، که طی آن با ۱۵ نفر دانشجوی دانشکده علوم اجتماعی که ۷ نفر دختر و ۸ نفر پسر بودند، در مورد مسائل جنسی و بحث‌های مربوط به سکس در چت‌روم‌ها، مصاحبه شده است. این مطالعه به دنبال تعمیم نتایج نیست و تنها در پی شناخت نشانه‌ها و ردهای بحران اخلاقی در فضای اینترنتی است و این کار با استفاده از تفسیر و مقوله‌بندی جواب‌های

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

مصاحبه شوندگان انجام می‌گیرد. به علت حساسیت موضوع و حیثیتی بودن جواب‌های ارائه شده و اعتماد پاسخگویان به محقق، نام افراد به صورت مستعار و اختصاری ذکر می‌شود.

در این مطالعه از پاسخ‌گویان در مورد سکس در چت‌روم‌ها، چگونگی تجربه آن و مسائل اخلاقی مربوط به آن سؤال شده است. که در ادامه نتایج این مصاحبه ارائه می‌شود. بیستر کسانی که با آنها مصاحبه شد، هنگاه چت کردن به مسائل جنسی و بحث پیرامون آن می‌پردازند. میترا ۱۸ ساله می‌گوید:« تقریبا ۷۰٪ کسانی که با هم چت می‌کنند، به این بحث‌ها کشیده می‌شوند، من هم برایم زیاد پیش آمده است(از هر ۱۰ بار چت کردن تقریبا ۸ بارش را)». محمد ۲۴ ساله نیز معتقد است که:«اصولاً هدف اصلی چت، گفت‌وگو در خصوص مسائل جنسی است و سعی می‌شود، بحث به این مسائل کشیده شود». به نظر می‌رسد که بحث از مسائل جنسی و سکسی در اینترنت چیزی عادی برای گفت‌وگوهای چت‌روم‌ها است.

در مورد رواج پدیده سکس چت هم بیشتر پاسخ‌گویان بر این باور هستند که به شدت رواج دارد. حمیده ۱۹ ساله می‌گوید:«بسیار زیاد، بسیاری از جوانان از این طریق ارضا می‌شوند و لذت می‌برند. برخی وب می‌دهند و لذت را دو چندان می‌کنند. به طور کلی فرهنگ بسته جامعه باعث می‌شود تا جوانان و نوجوانان به سکس از این طریق بپردازند».

بیشتر بحث‌ها و گفتگوهای حول مسائل جنسی نیز بین افراد با جنس‌های مخالف انجام می‌شود. در بیرون از فضای مجازی امکان بحث و گفتگو در مورد مسائل جنسی بین دختران و پسران خیلی محدود و تقریبا ناممکن است و فضای اخلاقی در جامعه این موضوع را نفی می‌کند. اما این در حالی است که در اینترنت فضای راحت تری برای این کار وجود دارد. تقریبا تمام پاسخ‌گویان عنوان کرده اند که چنین چیزی را تجربه کرده اند. حمیده ۱۹ ساله معتقد است: « چون در زندگی عادی راهی برای صحبت کردن و کسب تجربه در مورد مسائل جنسی وجود ندارد و هیچ راهی برای ارضای آن نیست، ما توی اینترنت با استفاده از کلمات و بازی با آنها این کار را می‌کنیم».

در این مورد که آیا در بحث در مورد مسائل جنسی احساس راحتی می‌کنید، نتایج مصاحبه نشان می‌دهد که راحتی بین پسران خیلی بیشتر است، سعدی ۳۳ ساله می‌گوید من تا بی نهایت و بدون هیچ محدودیتی به بحث در مورد سکس می‌پردازم. حمید ۲۶ ساله می‌گوید: «من کاملا راحت بودم، ولی دخترا کمتر راحت هستند. اول باید صمیمی شویم بعد در این مورد بحث کنیم». همچنین پسرها بیشتر این تجربه را لذت بخش می‌دانند. مسعود ۲۶ ساله می‌گوید: «این تجربه برایم هیجان‌انگیز بود، برایم جذابیت‌های زیادی داشت و به من بعد از خستگی‌های روزانه آرامش می‌داد». اما این درحالی‌است که زنان کمتر در این مورد احساس راحتی می‌کنند. فضای گفت‌وگوی اینترنتی نیز مانند هر فضای دیگری فضایی مرد سالارانه است که در آن زن‌ها همچنان نسبت به مردها احساس بی‌اعتمادی می‌کنند. حمیده ۱۹ ساله می‌گوید:«ابتدا راحت نبودم، ولی به مرور زمان به خاطر مواجه شدن فراوان یا آن، برایم عادی شد. البته تا حدی که به مسائل عادی زناشویی مربوط شود».

بیشتر شرکت کنندکان در سکس چت‌ها از روی کنجکاوی و تجربه یک چیز جدید به این فضاها مراجعه می‌کنند. آنها خیلی کم در مورد اخلاقی بودن یا نبودن این موضوع فکر می‌کنند و بیشتر پیش می‌آید و به دنبال کسب لذت هایی که هیچ پیامدی هم به‌دنبال ندارد به این جاها کشیده می‌شوند. حمیده ۱۹ ساله می‌گوید:« دقیقا حیطه‌ای برای اخلاق مشخص نیست، چیزی است که پیش می‌آید». در مورد اینکه فضای چت و حرف زدن در مورد سکس آیا مسئله‌ای اخلاقی است یا نه، بین دختران و پسران تفاوت دیده می‌شود. پسران چیزی برای از دست دادن ندارند و آنها به زن به عنوان ابزاری برای کسب لذت فکر می‌کنند، لذا برای آنها مسئله اخلاق خیلی کم مطرح است. اخلاق چیزی است که دست وپای آنها را می‌بندد و حریم‌هایی را تعیین می‌کند. اما آنها شرایط و موقعیت جامعه را که اجازه ارضای نیازهایشان را نمی‌دهد بهانه می‌کنند و به کار خود مشروعیت می‌بخشند. مصطفی ۲۴ ساله می‌گوید:«در اینجا اخلاق معلوم نیست که چیست، شرایط فعلی جامعه این مشروعیت را می‌دهد که این کار را بکنیم». محمد ۲۴ ساله نیز خود را مجبور به این کار می‌داند. او معتقد است که راهی برای ارضای نیازهای جنسیش نیافته است و بنابراین در مورد اخلاقی بودن استفاده از اینترنت هیچ فکری نمی کند و این کار را حق

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

خود می‌داند. سعدی ۳۳ ساله نیز راضی بودن طرفین گفت‌وگو را کافی می‌داند و بقیه قضایای اخلاقی برایش مهم نیست.

اما این در حالی است که دختران، بیشتر بر غیر اخلاقی بودن این پدیده تاکید می‌کنند. زینب ۲۳ ساله می‌گوید:«توی اخلاقی نبودن آن هیچ شکی نیست. ولی برای لحظه‌ای فرد می‌تواند از طریق این کار خود را ارضا کند» فاطمه ۲۵ ساله نیز فضای چت را شدیداً غیراخلاقی می‌داند و آن را وسوسه‌ای شیطانی می‌خواند و نمی داند چرا به این کار ادامه می‌دهد. دختران نیز در عین باور به غیر اخلاقی بودن فضای چت موقعیت فعلی جامعه و عدم امکان ارضای درست را بهانه سکس چت عنوان می‌کنند.

در مورد پیامدهای سکس چت، به پیامدهای متعددی اشاره کرده اند. اما مهم‌ترین پیامد در این میان که تقریبا از طرف بیشتر کاربران تجربه شده است، ارضا نشدن است. فضای چت و گفت‌وگوهای اینترنتی فرد را به شدت تحریک کرده، ولی هیچ راهی برای ارضای کامل جنسی ندارد، زینب ۱۲ ساله می‌گوید:«تحریک می‌شوی و وقتی ارضا نمی‌شوی روحیه‌ات خرد می‌شود، احساس پوچی و ناکامی می‌کنی و به کارهای دیگر هم کشیده می‌شوی.». و اما همه بر این باورند که سکس چت تابوهای اخلاقی را می‌شکند. اگر چه پسران این مورد را مثبت ارزیابی می‌کنند، ولی دختران به آن به عنوان یک مسئله نگاه می‌کنند. سعدی ۳۳ ساله می‌گوید که این فضا اخلاق قراردادی را نابود می‌کند و فضا را برای آزادی فراهم می‌کند و به‌طورکلی به شکسته شدن حرمت سکس کمک می‌کند. مصطفی ۲۴ ساله هم معتقد است که این موضوع نه تنها بد نیست بلکه خوب هم است. درحالی‌که دختران این موضوع را مشکل ساز می‌دانند، حمیده ۱۹ ساله و الهه ۱۹ ساله بر این باورند که اینترنت نمی‌تواند به‌عنوان یک فضای جایگزین عمل کند و همین باعث می‌شود تا فحشا و سوء استفاده جنسی در سطح زندگی واقعی نیز شیوع پیدا کند.

در مورد پیامدهای سکس آنها پیامدهای زیادی را بر می‌شمارند. میترا معتقد است که :« پیامدهای بسیار فجیع و افتضاحی دارد». حسام عوارض سکس چت را اینگونه بر می‌شمارد:« سکس چت عوارض روانی و اختلالات رفتاری از قبیل استمنا، اتلاف وقت، بی اعتمادی به جنس مخالف، ترویج خشونت، بی بند و باری و تلف شدن پول را به دنبال دارد». حمید ۲۶ ساله نیز از رواج دروغگویی می‌گوید و اینکه مسائل سکسی و تن نمایی از طریق وب کم آسان و عادی می‌شود و فرد به راحتی حریم خصوصی خود را برای دیگران به نمایش می‌گذارد.

در کل می‌توان نتایج حاصل از مصاحبه را در دو رویکرد متفاوت که مربوط به دو گروه جنسی متفاوت نیز هست دسته‌بندی کرد. از یک طرف ما با کسانی روبه‌رو هستیم که با دید مثبت و آرزومندانه‌ای به سکس چت نگاه می‌کنند. این گروه که همه پسر هستند، بیشتر مایل به داشتن تجربه سکس چت هستند و از آن لذت می‌برند، آن را غیراخلاقی نمی دانند و در مورد آن احساس خطر نمی کنند و در ابراز تجربیات خود به نسبت گروه بعدی راحتتر هستند. گروه بعدی که با دیدی منفی به سکس چت نگاه می‌کنند بیشتر دختران هستند. آنها فضای سکس چت را غیراخلاقی می‌دانند، معتقدند که در این فضا زیاد راحت نیستند، احساس خطر می‌کنند و کمتر لذت می‌برند و در ابراز تجربیات خود زیاد راحت نیستند، اما در نهایت علی‌رغم دید منفی که دارند دچار وسوسه‌های برای تجربه این فضا و ادامه حضور در آن هستند.

نتیجه‌گیری

پیامدهای بی‌بندوباری جنسی در وضعیت فعلی آن به شدت نگران کننده است. در اینجا این شر ذاتی مسائل جنسی نیست، که این مسئله را این‌چنین نگران‌کننده می‌کند، بلکه وضعیتی است که در نتیجه عدم وجود راهی برای ارضای جنسی جوانان، سخت‌گیری‌های بیش از حد از یک طرف و هجوم پورنوگرافی و آزادی‌های جنسی در رسانه‌ها که وضعیت نگران‌کننده‌ای را ایجاد کرده است، به‌وجود آمده است. پیامدهای این وضعیت در خیانت زنان و مردان به همسران خود که قتل‌های ناموسی را دامن زده است، قابل مشاهده است. پدیده تجاوز نیز روزبه‌روز درحال افزایش است و فیلم‌برداری از عمل تجاوز و پخش آن از طریق بلوتوث نیز به چیزی عادی و روزمره تبدیل شده است.

غرب دوره‌ای از جنبش‌های اجتماعی را تجربه کرده است که به‌دنبال آزادی مطلق جنسی بودند و بی‌بندوباری را به‌عنوان

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

روشی رادیکال برای مقابله با وضعیت موجود، ترویج می‌کردند. و از همان ابتدا نیز سرمایه‌داری از این موضوع استفاده کرده و برای تبلیغات محصولات خود از ابژه‌های جنسی استفاده می‌کرد، بعدها صنعت پورنوگرافی نیز رونق گرفت و امروزه به عنوان صنعتی فراگیر و سودآور به شدت در سراسر دنیا رواج دارد. با وجود روند طبیعی و طولانی مدت وضعیت آزادی‌های جنسی در غرب، همان‌طور که آمد امروزه باعث نگرانی بسیاری از دانشمندان شده و مطالعات زیادی به آسیب‌های ناشی از آن اشاره کرده‌اند. این‌درحالی است که وضعیت در جامعه ما به گونه دیگری است و وضعیت بی‌بندوباری جنسی کنونی (که به عمد آن را نوعی آزادی جنسی خود خواسته نمی‌نامیم)، نه تنها نتیجه یک روند طولانی مدت و جنبش‌های اجتماعی نیست، که نتیجه هجوم صنعت پورنوگرافی است و رسانه‌های مختلف مانند اینترنت و ماهواره و غیره به آن کمک می‌کنند(۱۹). از طرف دیگر نیز ما با تحریم‌های سنتی در این زمینه روبه‌رو هستیم. در واقع فرد در جامعه ایران دارای شخصیتی پاره پاره است، که از یک طرف آگاهی جنسی همراه با تجربه پورنوگرافیک است، که معمولاً تجربه‌ای غیرواقعی و کاملاً رسانه‌ای است و از طرف دیگر تحت‌تأثیر حرمت‌های جنسی است که برای خود فرد عذاب وجدان و در رابطه با نزدیکان خشونت و در رابطه با دیگران بی‌تفاوتی را به همراه دارد.

تجربه ارضای جنسی از طریق چت‌روم‌ها نیز تجربه‌ای ناموفق است که به نوعی سرخوردگی و عدم ارضای واقعی می‌انجامد و افراد را از خویش بیگانه می‌کند. فضای چت‌روم‌ها درعین‌حال که قبح اخلاق سنتی را از بین می‌برد فرد را در معرض تهاجم‌های جنسی دیگران قرار می‌دهد و حوزه خصوصی زندگی او را از بین می‌برد. این موضوع به‌خصوص از طریق وب کم و ارتباط تصویری رخ می‌دهد. در کل دختران و نوجوانان بیشترین آسیب را از این فضاها می‌بینند. فضای به شدت مردسالارانه چت‌روم‌ها نیز بیشتر حول خواسته‌ها و اراده کاربران مرد شکل می‌گیرد. و همین موضوع راه را برای نوعی دیگر از استثمار جنسی باز می‌کند. قبح اخلاقی بحث در مورد مسائل جنسی بین جوانان و عدم امکان تجربه‌های جنسی واقعی باعث شده است تا جوانان و بخصوص پسران وارد روابط جسورانه جنسی مجازی شوند که مهم‌ترین پیامد آن استقبال از پورنوگرافی و مبادله فیلم و عکس‌های پورنو در فضای مجازی است. بدین ترتیب ذهنیت جنسی مبتنی بر پورنوگرافی، دیگران و به‌خصوص زنان و کودکان را به شکل ابژه‌هایی برای لذت‌جنسی در نظر می‌گیرد و روابط انسانی را نادیده می‌گیرد. تنوع طلبی، خیانت به همسر، از بین رفتن حرمت جنسی محارم و احساس گناه همیشگی از مهم‌ترین خصوصیات این رفتارهای نوین جنسی می‌باشد.

به نظر می‌رسد که در ایران در زمینه بحران اخلاقی نوعی بی‌توجهی وجود دارد و گاهاً به انکار این بحران بسنده می‌شود. سیستم‌های آموزشی هیچ جمع‌بندی و راهکاری در رابطه با برخورد با این موضوع ندارند. همچنین بحران اخلاقی در تحقیقات دانشگاهی جایگاه چندانی ندارد. صدا و سیما به نوعی در پی مشروعیت بخشی به ادعای انحصار رسانه‌ای خویش در ایران هیچ نوع برنامه اعلام شده‌ای در این زمینه ندارد. برنامه ریزی برای مواجهه با این مشکل مستلزم درک دقیق این بحران و خواسته‌ها و نیازهای جنسی جوانان و همچنین برنامه‌های بلندمدت است.

واژه نامه

بحران اخلاقی	1. Ethical Crisis
پورنوگرافی	2. Pornography
قوم‌نگاری برخط	3. Online ethnography
سکس چت	4. Sex chat
رسوب شده	5. Sedimentation
تحلیل گفتمان	6. Discourse analysis
بحران مشروعیت	7. Legitimation crisis
آنتاگونیسم	8. Antagonism
مفصل‌بندی	9. Articulation
واسازی	10. Deconstruction

منابع

1. Zillmann. D, Bryant. J (2006), Pornography and Sexual Callousness, and the Trivialization of Rape, sage publication, Journal of Communication, volume 32, 10-21

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

2. Ann. G (2002). Sex, Lies and Pornography. In Hugh LaFollette (ed.), Ethics in Practice

3. Garcia. A. C, Alecea I. S, Jennifer. B, and Yan.C (2009), Ethnographic Approaches to the Internet and Computer-Mediated Communication, Journal of Contemporary Ethnography, 38 ,February, 52-84.

۴. فلیک اوو. درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی، ۱۳۸۶ ؛ ۳۲

۵. ایمانی جرجامی حسین. بررسی جامعه شناختی عوامل موثر بر عملکرد شوراهای اسلامی شهر در توسعه محلی، رساله دکتری جامعه شناسی توسعه، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، استاد راهنما: مصطفی ازکیا، ۱۳۸۶

6. Sikich,G.W. (2010) All Hazards Crisis Management Planning, Higland, Indiana, available at: http://palimpset.stanford.edu/byauth/sikich/allhz.html.

۷. قاسمیان عابد. بحران اطلاعات، رشت: نشر نستوه، ۱۳۸۲ ؛ ۲۵

۸. بابی سعید. ، هراس بنیادین،ترجمه ی غلامرضا جمشیدیها و موسی عنبری،تهران:انتشارت دانشگاه تهران. ۱۳۷۹ ؛ ۲۷

9. Laclau,E.& Mouffe,C (1985) .Hegemony and Socialist Strategy: Toward a Radical Democratic Politics , London: Vers, 87

۱۰. هابرماس یورگن. بحران مشروعیت:تئوری دولت سرمایه داری مدرن، ترجمه جهانگیر معینی، تهران: نشر گام نو، ۱۳۸۰ ؛ ۵–۱۲

۱۱. نوریس کریستوفر. شالوده شکنی، ترمه پیام یزدانجو، تهران: انتشارات شیرازه، ۱۳۸۰ ؛ ۳۲–۳۸

12. Alison.A (2002). Cyberstalking and Internet Pornography: Gender and the Gaze. Ethics and Information Technology 4, 133-142.

۱۳. بن شاب آلبرت. پورنوگرافی در فضای مجازی، ماه نامه – سیاحت غرب، شماره ۲۶، اخذ شده در تاریخ ۱۳۸۷/۹/۲۳ از آدرس زیر:wwws. Fmg. Uva. Nl،

14. Malamuth, N. M. & Check, J. V. (1985). The effects of aggressive pornography on beliefs in rape myths: Individual differences. Journal of Research and Personality, 19, 299-320

۱۵. سوندرز ویلیام، مواجهه با اعتیاد به هرزه‌نگاری، مترجم : مهدیارحمیدی، اخذ شده در تاریخ ۸۶/۱۲/۱۰ از آدرس زیر: http://www.bashgah.net/pages-7552.html

16. Seto, Michael C., Cantor, James M., and Blanchard, R.(2010) "Child Pornography Offenses Are a Valid Diagnostic Indicator of Pedophilia. American Psychological Association available at: http://skyhigh44ca.tripod.com/child-porn-pedophilia.pdf.

17. Cooper, A (2009), Sexuality and the Internet: Surfing into the New Millennium, CyberPsychology & Behavior, Volume: 1 Issue 2: January 29, 2009, 187-193

18. Sabina. C , Wolak. J and Finkelhor. D (2008), The Nature and Dynamics of Internet Pornography Exposure for Youth, Volume: 11 Issue 6: December 11, 2008, 691-693

19. Wane. P (2009): Child Pornography: Crime, Computers and Society, Information, Communication & Society, Volume 12, 1264-1265

[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]

[DOR: 20.1001.1.22517634.1391.7.4.7.3]
[Downloaded from www.ethicsjournal.ir on 2026-10-30]

